

**Аналітична записка
з питань порівняльного законодавства Європейського Союзу,
його держав-членів та інших держав світу
щодо безпеки дітей в онлайн-просторі***

***Анотація.** В аналітичній записці представлено результати аналізу засад спільної та державної політики й законодавства Європейського Союзу, його окремих держав-членів та інших держав світу щодо безпеки дітей в онлайн-просторі. Акцентовано на правових підходах, що застосовуються на рівні Європейського Союзу з метою створення безпечного онлайн-простору для дітей, а також на особливостях і тенденціях законодавчого забезпечення прав дітей у мережі «Інтернет» в Австралії, Австрії, Бразилії, Данії, Греції, Іспанії, Італії, Польщі, Португалії, Туреччині, Франції.*

***Ключові слова:** безпека дітей, інтернет-ресурси, інтернет-простір, вікові обмеження, незаконний вміст, онлайн-простір, соціальна мережа, цифрові права дитини, шкідливий контент.*

Зміст

Вступ	4
Основна частина	4
<i>Спільна політика та законодавство ЄС щодо захисту прав дітей в онлайн-просторі</i>	4
<i>Особливості національного законодавства окремих держав-членів ЄС щодо захисту прав дітей в онлайн-просторі</i>	10
<i>Моделі правового регулювання безпеки дітей в інтернеті (на основі досвіду законодавчого регулювання безпеки дітей в онлайн-просторі в інших державах світу)</i>	16
Висновки	26

Вступ

Користування інтернет-ресурсами, насамперед соціальними мережами та месенджерами, є невід’ємною частиною сучасного життя дитини, яке формує її особистість, світогляд, навички, способи комунікації зі світом та сприяє соціалізації. Поруч із позитивним впливом, перебування дітей в інтернет-просторі передбачає наявність суттєвих ризиків: кібербулінгу, інтернет-залежності, доступу до незаконного та шкідливого контенту, а також негативного впливу на фізичне й ментальне здоров’я.

За результатами загальноєвропейського опитування, проведеного наприкінці 2025 року Агентством Європейського Союзу з основоположних прав (FRA) на замовлення Європейської Комісії (далі – ЄК) щодо доцільності обмеження використання дітьми соціальних мереж, 74 % опитаних були одностайні у питанні встановлення для дітей вікових обмежень для користування соціальними мережами¹. Подібні опитування проводяться у державах-членах Європейського Союзу (далі – ЄС). Так, 62 % громадян Фінляндії підтримують заборону соціальних мереж для дітей віком до 15 років². У петиції до Уряду Італії, ініційованій Італійським батьківським рухом (MOIGE)³ у лютому 2026 року, наголошується на терміновості запровадження безпечних та незалежних систем перевірки віку доступу дітей до мережі «Інтернет».

Керівні інституції ЄС, держави-члени ЄС та інші держави світу вживають заходів із розробки та впровадження дієвих механізмів для посилення безпеки дітей в онлайн-просторі. Гостра дискусія щодо безпеки дітей в інтернеті триває і в Україні, зокрема в правотворчій площині⁴.

Задля прийняття збалансованих законодавчих рішень та в контексті наближення національного законодавства до *acquis* ЄС, актуальним є аналіз меж законодавчого регулювання заходів забезпечення безпеки дітей в онлайн-просторі в європейських державах. У дослідженні зроблено акцент на моделях правового регулювання безпеки дітей в інтернеті на підставі аналізу засад державної політики.

Основна частина

Спільна політика та законодавство ЄС щодо захисту прав дітей в онлайн-просторі ґрунтується на основоположних міжнародних засадах захисту їхніх прав та найкращих інтересів, насамперед щодо недискримінації, пріоритету найкращих інтересів дитини, права на життя та розвиток і права бути почутими,

¹ Protecting children on social media – Views on age limits. URL: <https://fra.europa.eu/en/publication/2026/child-protection-social-media>

² Майже дві третини фінів виступають за заборону соцмереж для дітей до 15 років. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/4076471-majze-dvi-tretini-finiv-vistupaut-za-zaboronu-socmerez-dla-ditej-do-15-rokiv.html>

³ La dipendenza non fa rumore. URL: <https://www.moige.it/landing/ferma-dipendenza-social/> ; Social e minori: a che età si possono usare davvero i social network? Legge italiana e UE. URL: <https://www.moige.it/2026/02/18/social-e-minori-a-che-eta/>

⁴ Соцмережі 18+: в Україні готують обмеження для дітей після тривожних досліджень. URL: <https://usionline.com/post/11920> ; Безпека дітей онлайн: чи готова Україна до обмежень соцмереж. URL: <https://proskurivplus.km.ua/novyny/bezpeka-ditej-onlajn-chy-gotova-ukrayina-do-obmezhen-socmerez/>

викладених у положеннях Конвенції про права дитини⁵. В інтернет-просторі ці засади забезпечуються відповідними технічними інструментами через: створення безпечного за замовчуванням вебдизайну, прозорість алгоритмів, спеціальні антивіруси, вікові та контекстні налаштування тощо.

Щодо захисту прав дітей в онлайн-просторі, то варто зазначити про наявність двох блоків актів ЄС зобов'язального та рекомендаційного і програмного характеру (Рис. 1):

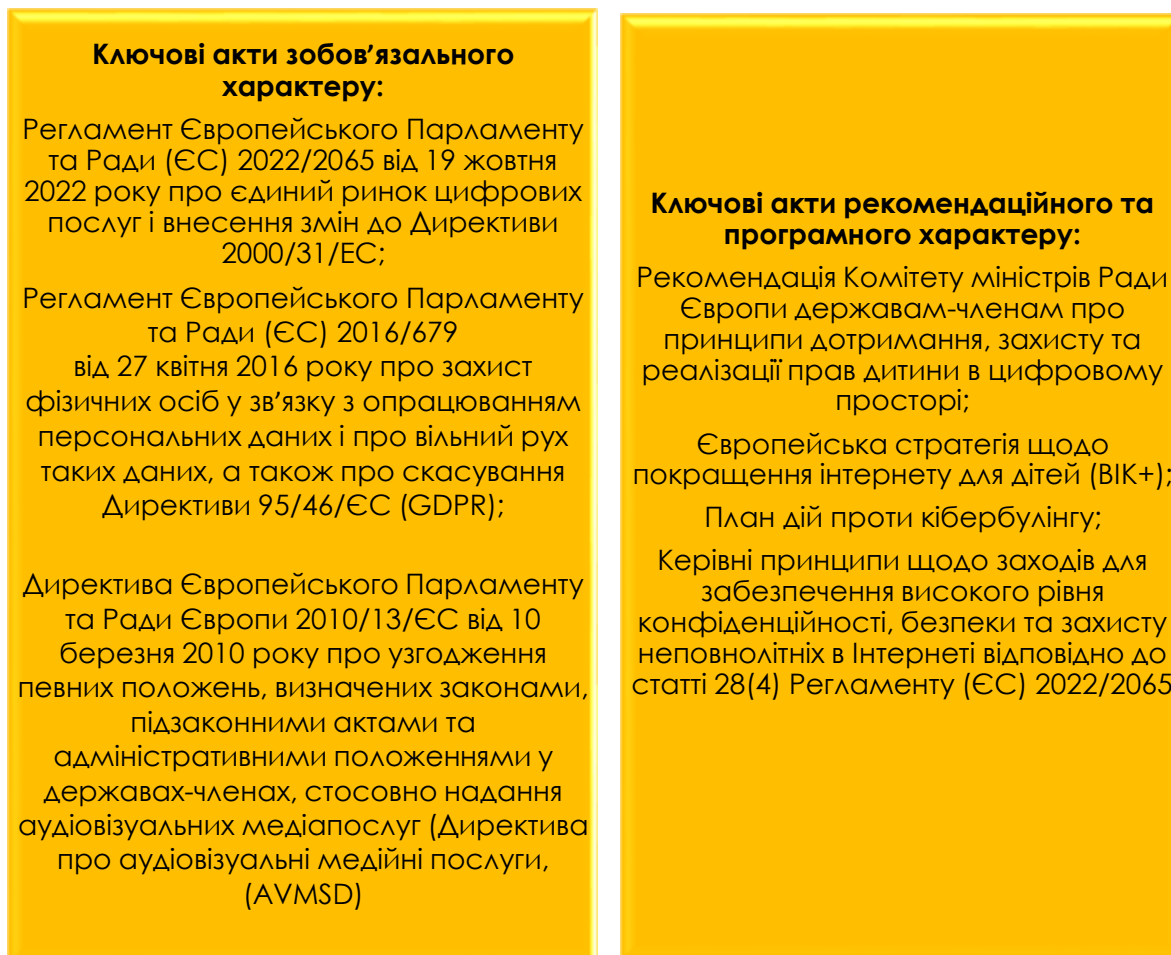

Рис. 1.

Із прийняттям Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2022/2065 від 19 жовтня 2022 року про єдиний ринок цифрових послуг і внесення змін до Директиви 2000/31/ЄС (далі – DSA)⁶ соціальні мережі та багатоплатформні месенджери класифікуються як посередницькі онлайн-платформи спільного використання контенту, тобто онлайн-платформи, які надають послуги хостингу, оскільки не лише зберігають інформацію, а й поширюють її для громадськості. Залежно від кількості користувачів, вони можуть належати до категорії дуже великих онлайн-платформ, які відповідно до статті 33 DSA повинні відповідати чітко встановленим параметрам (Рис. 2):

⁵ Конвенція про права дитини : Ратифіковано Постановою Верховної Ради України від 27.02.91 № 789-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text

⁶ Regulation (EU) 2022/2065 of the European Parliament and of the Council of 19 October 2022 on a Single Market For Digital Services and amending Directive 2000/31/EC (Digital Services Act) (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32022R2065>

VLOP (Very Large Online Platforms) – онлайн-платформи спільного використання контенту, які досягають середньомісячної кількості активних одержувачів послуг у ЄС, що дорівнює або перевищує 45 мільйонів осіб

Рис. 2.

Зазвичай такі онлайн-платформи поєднують функціонал месенджера та соціальної мережі, де розташована велика кількість вебсайтів (вебсторінок) для спілкування, масового поширення інформації та інтерактивної взаємодії користувачів (TikTok, Instagram, Telegram, Facebook, Viber, WhatsApp).

Відповідно до DSA визначено новий стандарт діяльності всіх без виключення видів онлайн-платформ. Його ключовою вимогою є встановлення відповідальності онлайн-платформ за незаконний вміст. Проте, для онлайн-платформ спільного використання контенту діють суворіші зобов'язання щодо: модерації контенту, забезпечення прозорості алгоритмів, протидії дезінформації та боротьби з незаконним контентом, а також захисту неповнолітніх. Такий підхід є виправданим та ґрунтується на тому, що онлайн-платформи спільного використання контенту значно активніше взаємодіють із контентом користувачів, мають функцію його масового поширення, що збільшує ризики дотримання безпекових заходів. Нарешті, обсяг регуляторних вимог визначається залежно від ступеня залученості такої онлайн-платформи до поширення контенту. Найсуворіші умови (зобов'язання) передбачаються для дуже великих онлайн-платформ.

Окрім загального безпекового підходу, DSA містить спеціальні зобов'язання для онлайн-платформ щодо захисту неповнолітніх. Зокрема, статтею 28 визначено обов'язки провайдерів онлайн-платформ, доступних для неповнолітніх, щодо: вжиття належних та пропорційних заходів для забезпечення високого рівня конфіденційності, безпеки й захисту неповнолітніх на своїх сервісах; заборони на розміщення реклами на своєму інтерфейсі на основі профілювання з використанням персональних даних отримувача послуги, якщо із достатньою впевненістю відомо, що її отримувач є неповнолітнім.

Таким чином, ключові захисні механізми згідно з DSA передбачають такі дії онлайн-платформ⁷, як-от (*Рис. 3*):

⁷ How the Digital Services Act protects minors on social networks. URL: <https://better-internet-for-kids.europa.eu/en/news/how-digital-services-act-protects-minors-social-networks>

захист від небажаного контенту

- розроблення алгоритмів рекомендацій таким чином, щоб діти не стикалися зі шкідливим контентом;
- наявність легкодоступних функцій звітності, наприклад, за допомогою чітко видимої кнопки «повідомити», оперативне реагування та надання користувачам зворотнього зв'язку;
- впровадження налаштувань, які запобігають чи принаймні мінімізують ризики переглядів неприйняттого та маніпулятивного контенту;
- перевірка віку користувачів, зокрема шляхом саморозкриття інформації та оцінки поведінки користувачів (наприклад, мови, контенту, часу використання)

захист від онлайн-небезпек, конфіденційність та захист даних

- пропозиції для батьків налаштувань та інструментів, які вони можуть використовувати для контролю за використанням своїми дітьми або блокування певних функцій;
- наявність налаштувань безпеки за замовчуванням (наприклад, «приватні» облікові записи для запобігання контакту з незнайомцями, обмежені можливості контакту, деактивована функція прямої трансляції);
- заборона на використання персональних даних неповнолітніх осіб для реклами або рекомендацій контенту;
 - захист від таргетованої та персоналізованої реклами, зокрема шляхом встановлення прозорих алгоритмів при її розміщенні

Рис. 3.

Водночас у частині третій статті 28 DSA ідеться про те, що дотримання згаданих обов'язкових вимог не зобов'язує провайдерів онлайн-платформ обробляти додаткові персональні дані для оцінки того, чи є одержувач послуги неповнолітнім. Іншими словами, DSA не зобов'язує онлайн-платформи збирати більше даних про дітей для перевірки віку – вимагається баланс між безпекою та мінімізацією обробки персональних даних.

Додатково визначені зобов'язання для дуже великих онлайн-платформ. Відповідно до пункту «g» частини першої статті 34 та частини першої статті 35 DSA провайдери дуже великих онлайн-платформи (VLOP) зобов'язані оцінювати системні ризики щодо дітей та запроваджувати розумні, пропорційні й ефективні заходи щодо пом'якшення таких ризиків, включаючи інструменти перевірки віку та батьківського контролю, інструменти, спрямовані на допомогу неповнолітнім у сигналізації про жорстоке поводження або в отриманні підтримки.

Зобов'язальний характер щодо безпеки в інтернет-просторі мають і норми Регламенту (ЄС) 2016/679 Європейського Парламенту та Ради від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, а також про скасування Директиви 95/46/ЄС (далі – GDPR)⁸. Окрім загальних положень, відповідно до яких соціальні мережі повинні отримати чітку згоду своїх користувачів на доступ до їх даних і їх обробку, а також встановлюється низка відповідних прав громадян, у ньому передбачені спеціальні положення щодо захисту

⁸ Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_008-16#Text

персональних даних дітей. Так, відповідно до припису статті 8 до досягнення дитиною 16 років обробка її даних правомірна лише за згоди батьків або осіб, що їх замінюють. Вік цифрової згоди встановлюється у національному законодавстві кожної держави-члена ЄС, але не може бути нижчим 13 років.

Директивою (ЄС) 2018/1808 Європейського Парламенту та Ради від 14 листопада 2018 року про внесення змін до Директиви 2010/13/ЄС про узгодження певних положень, визначених законами, підзаконними актами та адміністративними положеннями у державах-членах, стосовно надання аудіовізуальних медіапослуг⁹ передбачено окремі положення щодо безпеки дітей, які з 2018 року поширюються не лише на телебачення, а й на онлайн-платформи, а саме (Рис. 4):

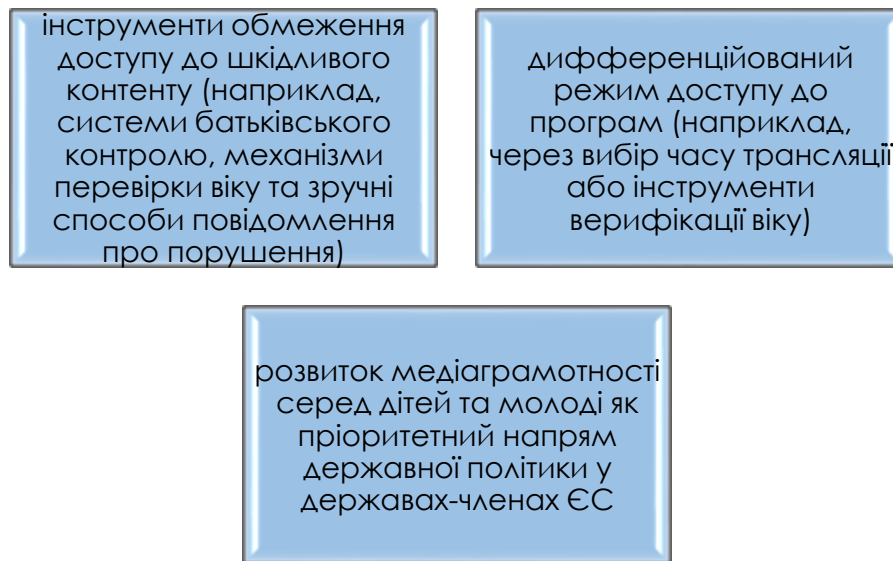

Рис. 4.

Вектор європейської політики щодо гарантування та дотримання безпеки дітей в онлайн-просторі зафіксовано й у положеннях низки рекомендаційних документів: Європейській стратегії щодо покращення інтернету для дітей (ВІК+) 2022 року¹⁰; Плані дій проти кібербулінгу, прийнятому ЄК 10 лютого 2026 року¹¹, а також Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо Керівних принципів дотримання поваги, захисту та реалізації прав дитини в цифровому середовищі від 2018 року¹².

⁹ Directive (EU) 2018/1808 of the European Parliament and of the Council of 14 November 2018 amending Directive 2010/13/EU on the coordination of certain provisions laid down by law, regulation or administrative action in Member States concerning the provision of audiovisual media services (Audiovisual Media Services Directive) in view of changing market realities. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/1808/oj/eng>

¹⁰ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS A Digital Decade for children and youth: the new European strategy for a better internet for kids (BIK+). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2022:212:FIN>

¹¹ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Action plan against cyberbullying «Safer online, stronger together». URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52026DC0071>

¹² CM/Rec(2018)7 - Recommendation of the Committee of Ministers to member States on Guidelines to respect, protect and fulfil the rights of the child in the digital environment (Adopted by the Committee of Ministers on 4 July 2018 at the 1321st meeting of the Ministers' Deputies). URL:

Окремо зупинимося на положеннях Керівних принципів щодо заходів для забезпечення високого рівня конфіденційності, безпеки та захисту неповнолітніх в інтернеті (стаття 28(4) Регламенту (ЄС) 2022/2065¹³) (далі – Керівні принципи), які містять широкий набір практичних інструментів, які онлайн-платформи можуть використовувати для покращення захисту дітей в мережі «Інтернет». Рекомендовано такі заходи¹⁴ (Рис. 5):

встановлення приватних акаунтів неповнолітніх за замовчуванням, щоб їхня особиста інформація, персональні дані та контент у соціальних мережах були приховані від тих, із ким вони не пов'язані, для зменшення ризику небажаного контакту з боку незнайомих

модифікація рекомендаційних систем платформ для зниження ризику зіткнення зі шкідливим контентом, а також надання дітям можливості блокувати й вимикати звук будь-якого користувача, унеможливлення додавання до груп без їхньої згоди

заборона обліковим записам завантажувати або робити скріншоти контенту, опублікованого неповнолітніми, та вимкнення за замовчуванням функцій, що сприяють надмірному використанню

Рис. 5.

Чітке роз'яснення у Керівних принципах зобов'язальних приписів DSA щодо вжиття онлайн-платформами «належних та пропорційних заходів» дотримання безпеки дітей є ефективним інструментом для покращення прозорості їх діяльності. Проте, спостерігаються зафіксовані випадки порушення дуже великими онлайн-платформами вимог DSA, як правило, через пріоритет комерційних інтересів над безпекою та технічну складність контролю мільйонів користувачів. У 2024 році ЄК розпочала масштабне розслідування щодо порушення компанією Meta, яка є власником онлайн-платформ Facebook та Instagram, єдиного законодавства ЄС про цифрові послуги в питаннях безпеки дітей, зокрема невжиття належних і ефективних заходів щодо перевірки віку¹⁵. Наприкінці квітня 2026 року ЄК попередньо визнала, що Instagram та Facebook порушують DSA через нездатність ретельно виявляти, оцінювати та пом'якшувати ризики доступу неповнолітніх віком до 13 років до їх послуг¹⁶.

Зважаючи на такі ризики, ЄК продовжує ініціативи з розроблення інноваційних рішень задля посилення безпеки дітей в інтернет-просторі. Так, презентовано анонімний додаток із відкритим кодом для перевірки віку для

[https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:\[%2209000016808b79f7%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm#{%22CoEIdentifier%22:[%2209000016808b79f7%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]})

¹³ Communication from the Commission – Guidelines on measures to ensure a high level of privacy, safety and security for minors online, pursuant to Article 28(4) of Regulation (EU) 2022/2065. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:C_202505519

¹⁴ Commission publishes guidelines on the protection of minors. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/commission-publishes-guidelines-protection-minors>

¹⁵ Commission opens formal proceedings against Meta under the Digital Services Act related to the protection of minors on Facebook and Instagram. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-opens-formal-proceedings-against-meta-under-digital-services-act-related-protection>

¹⁶ Commission preliminarily finds Meta in breach of Digital Services Act for failing to prevent minors under 13 from using Instagram and Facebook. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_920

захисту дітей у соціальних мережах та на онлайн-платформах, запровадження якого на території ЄС планується до кінця 2026 року. Ця технологія дозволяє користувачам довести, що вони досягли певного вікового порогу (наприклад, 13+ або 18+), використовуючи цифрове посвідчення особи, не розкриваючи при цьому свою особу чи повний вік¹⁷. Хоча додаток не є обов'язковим для встановлення онлайн-платформами, вони повинні надати альтернативні, надійні методи підтвердження віку. Державам-членам ЄС рекомендується включити цей інструмент до національних систем безпеки до кінця 2026 року як окремий додаток або інтегрувати його в європейські гарантії цифрової ідентифікації¹⁸. Крім того, ЄК працює над створенням схеми, яка встановлюватиме критерії для розробників та провайдерів цифрових послуг щодо перевірки та підтвердження віку. На їх основі планується опублікувати список провайдерів онлайн-платформ, які відповідають стандартам DSA щодо дотримання конфіденційності й безпеки¹⁹. Нарешті, у березні 2026 року створено спеціальну групу експертів для консультування ЄК з питань безпеки дітей в мережі «Інтернет»²⁰.

Зазначимо, що в Європейському Парламенті також обговорюється питання встановлення спільного для всіх держав-членів ЄС мінімального віку для вільного доступу до соціальних мереж (із 16 років)²¹.

Особливості національного законодавства окремих держав-членів ЄС щодо захисту прав дітей в онлайн-просторі.

Держави-члени ЄС на основі GDPR повноважні встановлювати власні законодавчі положення щодо віку цифрової згоди. Відповідно, більшість держав-членів зберегли цифровий вік згоди на рівні 16 років, натомість інші скористалися цією гнучкістю та встановили цифровий вік згоди на рівні 13, 14 або 15 років²² (Рис. 6):

¹⁷ European age verification app to keep children safe online. URL: https://commission.europa.eu/news-and-media/news/european-age-verification-app-keep-children-safe-online-2026-04-15_en#:~:text=The%20European%20Commission%20has%20announced,platforms%20can%20easily%20rely%20on. ; Statement by President von der Leyen with Executive Vice-President Virkkunen on the digital age verification app. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_26_817

¹⁸ Commission urges fast rollout of age verification app. URL: https://commission.europa.eu/news-and-media/news/commission-urges-fast-rollout-age-verification-app-2026-04-29_en

¹⁹ Commission sets out a common approach for EU-wide Age Verification technologies. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/commission-sets-out-common-approach-eu-wide-age-verification-technologies>

²⁰ Special panel on child safety online. URL: https://commission.europa.eu/topics/digital-economy-and-society/protect-our-children-also-online_en

²¹ Children should be at least 16 to access social media, say MEPs. URL: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20251120IPR31496/children-should-be-at-least-16-to-access-social-media-say-meps>

²² Digital Age of Consent under the GDPR. URL: <https://euconsent.eu/digital-age-of-consent-under-the-gdpr/>

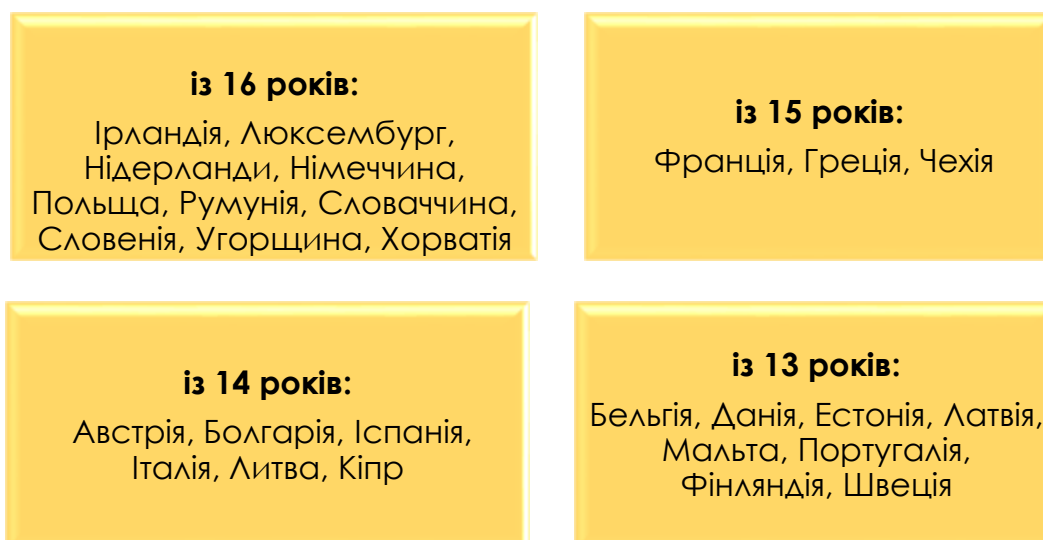

Рис. 6.

«Цифрова згода» та «вільний доступ дітей до соціальних мереж» є взаємопов'язаними, але нетотожними поняттями. У правовому аспекті цифрова згода є нормою законодавства про захист даних, яка забезпечує приватність і конфіденційність персональних даних особи. Обмеження ж віку доступу до соціальних мереж або заборона такого доступу без згоди батьків/законних представників є спеціальними заходами, спрямованими на захист психічного здоров'я дитини. У цьому контексті доречно зазначити, що у 2025 році міністри, відповідальні за розвиток цифрових технологій, 25 держав-членів ЄС (за виключенням Бельгії та Естонії), а також Норвегії та Ісландії узгодили та підписали Ютландську декларацію²³ щодо формування безпечного онлайн-світу для неповнолітніх, зокрема шляхом чіткої правової вимоги щодо ефективної перевірки віку в соціальних мережах²⁴.

У цих питаннях держави-члени ЄС керуються законодавством ЄС, передусім положеннями DSA та GDPR. Водночас низка держав розробляє власні механізми щодо посилення безпеки дітей в інтернет-просторі, які вирізняються певною специфікою, зумовленою національними правовими традиціями та пріоритетами (Таблиця 1):

Таблиця 1

Політичні акти (рішення) урядів та положення (пропозиції) національного законодавства держав-членів ЄС щодо посилення безпеки дітей в онлайн-просторі

²³ The Jutland Declaration: Shaping a Safe Online World for Minors. URL: https://www.digmin.dk/Media/638956829775203140/DIGMIN_The%20Jutland%20Declaration%20Shaping%20a%20Safe%20Online%20World%20for%20Minors%20101025.pdf

²⁴ EU ministers united: Minors must be protected better online. URL: <https://danish-presidency.consilium.europa.eu/en/news/eu-ministers-united-minors-must-be-protected-better-online/>

<i>Держава</i>	<i>Назва документа та зміст положень</i>
<p data-bbox="295 174 411 235">Австрія</p> 	<p data-bbox="523 203 1481 439">Федеральний уряд Австрії 27 березня 2026 року надав остаточно погоджений вичерпний перелік заходів щодо захисту дітей та молоді в мережі «Інтернет». Центральним елементом є запровадження обов'язкового мінімального віку 14 років для самостійного використання платформ соціальних мереж, таких як Instagram, TikTok та Snapchat. Розроблення відповідного національного законопроекту очікується до кінця червня 2026 року²⁵.</p>
<p data-bbox="311 477 395 510">Данія</p> 	<p data-bbox="523 472 1481 674">Відповідно до політичної <i>Угоди між урядом (Соціал-демократи, ліберали та помірковані), Консервативною народною партією та Радикальними лівими щодо цифрового захисту дітей від 7 листопада 2025 року</i>²⁶ встановлено новий стандарт цифрового захисту дітей та молоді. Угода зобов'язує сторони впровадити низку заходів для захисту дітей та молоді в мережі «Інтернет»:</p> <ol data-bbox="523 674 1481 1346" style="list-style-type: none"> 1. Державна політика спрямована на досягнення таких цілей: 1) підвищення віку дітей для самостійного користування соціальними мережами; 2) безпечність цифрових продуктів для дітей та молоді; 3) зменшення цифрового насильства щодо дітей та молоді; 4) ефективне забезпечення виконання законодавства про цифровий захист дітей та молоді; 5) лідерство Данії у забезпеченні кращого цифрового захисту дітей та молоді в ЄС. 2. Законом має бути запроваджено вікове обмеження для дітей віком до 15 років щодо доступу до соціальних мереж шляхом самостійного створення профілю (персональної сторінки користувача) без згоди батьків. За особливих обставин батьки можуть надавати таку згоду з 13 років. 3. Закон має відповідати вимогам DSA та бути спрямований на регулювання великих онлайн-платформ шляхом встановлення для них правових вимог щодо перевірки віку користувачів. 4. Погоджено виділення фонду у розмірі 160 мільйонів данських крон, який буде розподілено між 14 різними ініціативами. Кошти, серед іншого, будуть спрямовані на зміцнення консультаційних служб (наприклад, для дітей та молоді, які перебувають у скрутному становищі), інформаційні кампанії та створення кращих структур та інструментів для батьків і вчителів для підтримки дітей у їхньому цифровому житті.
<p data-bbox="303 1384 403 1417">Греція</p> 	<p data-bbox="523 1379 1481 1514">Відповідно до <i>Нової регуляторної політики для доступу неповнолітніх до соціальних мереж</i>²⁷ встановлено національне вікове обмеження для дітей до 15 років щодо заборони доступу до соціальних мереж та інших платформ без згоди їхніх законних представників.</p> <p data-bbox="523 1514 1481 1688">Із 1 січня 2027 року соціальні мережі (зокрема, Facebook, Instagram, TikTok, Snapchat) повинні впровадити надійні системи підтвердження віку та регулярно їх моніторити. Обмеження не поширюватимуться на месенджери, навчальні та освітні платформи, такі як Viber, WhatsApp чи YouTube.</p>

²⁵ Kinderschutz im Netz: Bundesregierung setzt Mindestalter für Social Media fest. URL: https://www.ots.at/presseaussendung/OTS_20260327_OTS0074/kinderschutz-im-netz-bundesregierung-setzt-mindestalter-fuer-social-media-fest

²⁶ Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre om digital børnebeskyttelse (7. november 2025). URL: <https://www.digmin.dk/Media/638981156766342129/Aftaletekst%20om%20digital%20brnebeskyttelse.pdf> ; Danmark går forrest – politisk aftale sætter en ny standard for digital beskyttelse af børn og unge. URL: <https://www.digmin.dk/digitalisering/nyheder/nyhedsarkiv/2025/nov/ny-politisk-aftale>

²⁷ Το νέο πλαίσιο ρυθμίσεων για την πρόσβαση των ανηλίκων στα social media. URL: <https://www.mindigital.gr/wp-content/uploads/2026/04/%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%9F%CE%A5%CE%A3%CE%99%CE%91%CE%A3%CE%97-SocialMediaBan.pdf>

	<p>Нагляд за дотриманням згаданих вимог покладено на національного регулятора секторів електронних комунікацій, радіочастотного спектра та поштових послуг (ЕЕТТ), Національну Раду з питань мовлення (ESR) та орган захисту даних (PDPA), які спільно ініціюватимуть відповідні процедури у разі порушень. Справа щодо порушення відповідно до DSA може передаватися до компетентного органу держави-члена ЄС, де зареєстровано онлайн-платформу, або до ЄК²⁸.</p>
<p>Іспанія</p> 	<p>Проект Органічного закону про захист неповнолітніх у цифровому просторі № 121/000052 від 11 квітня 2025 року²⁹ передбачає встановлення заборони неповнолітнім віком до 16 років на доступ до соціальних мереж, навіть за наявності дозволу батьків. Запропоновані заходи охоплюють різні сфери та передбачають внесення змін до кількох правових норм, зокрема до: Органічного закону 3/2018 від 5 грудня про захист персональних даних та гарантування цифрових прав (щодо віку); Зведеного тексту Загального закону про захист споживачів та користувачів (щодо зобов'язань підприємств перевіряти законний вік споживачів насамперед щодо незаконного та шкідливого контенту перед придбанням товарів чи послуг, призначених для дорослих). Невиконання цього зобов'язання буде класифіковано як порушення захисту прав споживачів.</p>
<p>Італія</p> 	<p>Відповідно до Законодавчого декрету 101/2018³⁰ (положення щодо адаптації національного законодавства до положень GDPR) вікова межа для самостійного доступу до соціальних мереж встановлена на рівні 14 років, що відповідає нормам конфіденційності.</p> <p>Станом на травень 2026 року кілька альтернативних законодавчих пропозицій обговорюються в парламенті (Палата депутатів та Сенат), основною з яких є Проект Закону про захист неповнолітніх у цифровому світі № 1136/2024³¹, представлений до Сенату 13 травня 2024 року. У ньому пропонуються:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) мінімальний вік для самостійної реєстрації (створення облікового запису) у соціальних мережах та на платформах для обміну відео на рівні 15 років. Також розглядається питання ідентифікації користувача, яке має бути реалізовано через національний цифровий «міні-гаманець», впровадження якого заплановано на 30 червня 2026 року. Ця система, на основі Цифрового гаманця ідентифікації ЄС, має на меті забезпечити безпечні та надійні механізми ідентифікації, зберігаючи при цьому високі стандарти захисту конфіденційності; 2) згода неповнолітніх у контексті послуг інформаційного суспільства. Окрім спеціальних правил для соціальних мереж, у проекті Закону пропонується внесення змін до Італійського кодексу конфіденційності щодо підвищення загального мінімального віку для дійсної згоди на обробку персональних даних у контексті послуг інформаційного суспільства з 14 до 16 років. Відповідно, пропонується дворівнева модель, в якій вік для дійсної згоди варіюється залежно від типу послуги: 15 років для реєстрації в соціальних мережах та на платформах для обміну відео; 16 років для інших онлайн-сервісів;

²⁸ Το νέο πλαίσιο ρυθμίσεων για την πρόσβαση των ανηλίκων στα social media. URL: <https://www.mindigital.gr/archives/8487#>

²⁹ PROYECTO DE LEY 121/000052 Proyecto de Ley Orgánica para la protección de las personas menores de edad en los entornos digitales. URL: https://www.congreso.es/public_oficiales/L15/CONG/BOCG/A/BOCG-15-A-52-1.PDF

³⁰ Legislative Decree no 101/2018 (Italy). URL: [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-028-7013?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/w-028-7013?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true)

³¹ Senato della Repubblica XIX Legislatura. Fascicolo Iter DDL S. 1136 Disposizioni per la tutela dei minori nella dimensione digitale. URL: <https://www.senato.it/leg/19/BGT/Schede/FascicoloSchedeDDL/ebook/58233.pdf> ; La Commissione del Senato italiano pubblica il testo aggiornato del Disegno di Legge n. 1136 sulla tutela dei minori nell'ambiente digitale. URL: <https://dirittoaldigitale.com/2025/11/21/minori-ambiente-digitale/>

	<p>3) регулювання рекламної діяльності, що здійснюється неповнолітніми через соціальні мережі та платформи для обміну відео. Пропозиція щодо видання Італійським національним регулятором у сфері цифрових послуг (AGCOM) рекомендації щодо інфлюенсер-маркетингу для інфлюенсерів віком від 15 до 18 років з метою зменшення впливу шкідливого контенту на неповнолітніх протягом 180 днів з моменту набрання чинності законом;</p> <p>4) посилення цифрової безпеки неповнолітніх шляхом фінансування інформаційних та просвітницьких кампаній, спрямованих як на неповнолітніх, так і на батьків, щодо відповідального використання мережі «Інтернет».</p>
<p style="text-align: center;">Польща</p> 	<p><i>Наприкінці лютого депутати Сейму ініціювали розроблення проекту Закону про захист неповнолітніх від шкідливого контенту в мережі «Інтернет»³².</i></p> <p>Передбачається, що основні положення проекту Закону включатимуть: заборону на використання соціальних мереж дітьми віком до 15 років без згоди батьків; зобов'язання для соціальних мереж щодо встановлення та використання інструменту перевірки віку, такого як Європейський цифровий гаманець; заборону на використання мобільних телефонів під час шкільних занять. Відповідальність за забезпечення дотримання положень закону покладатиметься на національного регулятора у сфері цифрових послуг.</p> <p>Обмеження на використання дітьми соціальних мереж планується запровадити за зразком аналогічного закону, прийнятого в Австралії.</p> <p><i>Проект Закону про захист неповнолітніх від порнографічного контенту в мережі «Інтернет»³³</i> внесено урядом у вересні 2025 року.</p> <p>Основні пропозиції законопроекту: зобов'язання для інтернет-провайдерів щодо впровадження ефективних методів захисту неповнолітніх від порнографічного контенту: захист має надаватися за рахунок провайдера, а послуга блокування має бути безкоштовною для абонентів; відповідальність: законопроект перекладає тягар забезпечення безпеки на постачальників послуг з огляду на високий відсоток дітей, які мають доступ до порнографічного контенту.</p> <p>У разі невиконання цих зобов'язань наглядовий орган – Управління електронних комунікацій буде уповноважений проводити перевірки та накладати штрафи. Зі свого боку Національний дослідницький інститут (далі – NASK-PIB) вестиме реєстр доменів, що дозволяють доступ до порнографічного контенту без попередньої перевірки віку. Доступ до послуги, внесеної до реєстру, підлягатиме блокуванню постачальниками інтернет-послуг. Обов'язки NASK-PIB також включатимуть аналіз загроз безпеці дітей в мережі «Інтернет» та публікацію повідомлень щодо цих загроз. Законопроект передбачатиме право провайдерів заперечувати проти запису в реєстрі, у тому числі, у судовому порядку.</p> <p>Набрання чинності Законом очікується в четвертому кварталі 2026 року.</p>

³² Projekt ustawy o ochronie małoletnich przed dostępem do treści szkodliwych w internecie. URL: <https://www.gov.pl/web/cyfrizacja/projekt-ustawy-o-ochronie-maloletnich-przed-dostepem-do-tresci-szkodliwych-w-internecie> ; Znamy główne założenia projektu ustawy ograniczającej media społecznościowe. URL: <https://operon.pl/Aktualnosci/Edukacja-w-Polsce/Znamy-glowne-zalozenia-projektu-ustawy-ograniczajacej-media-spolecznościowe>

³³ Projekt ustawy o ochronie małoletnich przed dostępem do treści pornograficznych w internecie. URL: <https://www.monitoringregulacyjny.pl/app/leges/projekt-ustawy-o-ochronie-maoletnich-przed-dostepem-do-tresci-szkodliwych-w-internecie-0107182152247194> ; Projekt ustawy o ochronie małoletnich przed dostępem do treści pornograficznych w internecie. URL: <https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-ochronie-maloletnich-przed-dostepem-do-tresci-szkodliwych-w-internecie>

<p>Португалія</p> 	<p>Закон про захист дітей у цифровому середовищі³⁴ схвалено парламентом Португалії 12 лютого 2026 року. Відповідно до його положень обмежено вільний доступ до соціальних мереж та інших платформ для дітей віком до 16 років без згоди їхніх батьків або законних опікунів. Обмеження доступу стосуються таких соціальних мереж, як Instagram, Facebook, TikTok.</p> <p>Згідно із Законом заборонено створення нового облікового запису для дітей віком до 13 років, а для дітей віком від 13 до 16 років «потрібен механізм, пов'язаний із цифровим мобільним ключем, або інший механізм, який дозволяє ідентифікувати неповнолітнього та бачити лише його вік», який може бути активований за згодою батьків або законних представників.</p> <p>Нагляд за дотриманням положень закону покладено на Національне управління зв'язку (Anacom) та Національну комісію із захисту даних (CNPd). Повне набрання чинності Законом – через 90 днів після офіційного опублікування³⁵.</p>
<p>Франція</p> 	<p>Закон № 2024-449 від 21 травня 2024 року щодо забезпечення безпеки та регулювання цифрового простору³⁶ (далі – SREN) є частиною законодавства щодо забезпечення безпеки цифрового простору. Розділ I – захист дітей в мережі «Інтернет».</p> <p>Ключові положення: зобов'язання для онлайн-платформ щодо швидкого блокування порнографічних вебсайтів; захист неповнолітніх на онлайн-платформах: соціальні мережі мають нові зобов'язання щодо кращого захисту дітей від насильницького контенту, кібербулінгу та неналежного контенту; посилення перевірки віку для доступу до конфіденційного контенту.</p> <p>Проект Закону, спрямований на захист неповнолітніх від ризиків, на які вони наражаються через використання соціальних мереж³⁷, ухвалений 26 січня 2026 року Національними зборами в першому читанні (перебуває на розгляді Сенату).</p> <p>Основні пропозиції: заборона доступу дітям до 15 років: положеннями встановлено вимогу для соціальних мереж забороняти самостійний доступ дітей віком до 15 років, окрім випадків, коли на це є чітка згода осіб, які мають батьківські права; зобов'язання для онлайн-платформ щодо перевірки віку: онлайн-платформи повинні будуть впроваджувати надійні технічні системи для перевірки віку (наприклад, розпізнавання обличчя,</p>

³⁴ Projeto de Lei nº 398/XVII/1ª Estabelece medidas de proteção de crianças em ambientes digitais Exposição de Motivos. URL:

<https://app.parlamento.pt/webutils/docs/doc.pdf?path=effQ8LlsUxHfUEOBQ0vksWyVrrpwRA4DQlt6D%252fZo0aAOIAGoi5wwp79ZZdh34xpHGnl%252bQoWwhDjSDZHV%252bmCeL41jomz9q1FuvS1PFB00WbG3UaeTk%252b5uy4XCpfDQgEk%252bw%252bGu95BB%252bHndk2Fn40GFOcUVXRQ2znpHTL6IfACx0dC%252fr5X4B1o8pkEDPGZRfMHPJUxdmJyvRm92AF5k7sL%252fKLsh0DSQTwsaFsk10cdgjRTzJLlfcAzQ38qxZqB%252fPd3b0MkU%252fYK5IWL1MGIYO5oewhYjNI0WG6IVDv2D1KTUeO4NkJUgSDXIaoQkFRi8ZzxsJSEGSOPyLheDm9LMLjW%252bUD%252fpQz0PY0I7Rz5vQQNy8%252d&fich=55e6d2f3-1519-4120-8c31-a4056a9509fd.docx&Inline=true>

³⁵ Projeto de Lei 398/XVII/1ª (GOV) – Estabelece medidas de proteção de crianças em ambientes digitais - Reg.º E-CNPdPCJ/823/2026. URL:

<https://app.parlamento.pt/webutils/docs/doc.pdf?path=ifBGIR8ogAfTX6EIHG5bTszDFKmfil6wYCxMPh1eR4PHkBuqEMIWeSvFYwm%252f8urt4I6nZVMaLE14Vy8BfyOEXUxoVu4bSyQw3FQFfwjHVEAKVgkxZtUR%252fRSbYVKbZlnitjlfhE2VdUne7wJtcLBT0okknnAN8Si2s9jd52tjeo6UdxJ3PFd3%252fFuHOt0zuGkIYIbpO%252bRhC1JW%252fOlqUKL8NMjLHNwFdt%252bDI5125fLIMpNF%252fboA1NZXoI%252bEU5eH1cOUYVC2IqskIUZ8PeK%252fd%252b%252b1eh5YtX9qr2IM%252fx33BgD4e2HwGlu%252b%252fxa0cSindImJwaKCflu8E9RjMzF5JI88TXra3y36mT7yeKVIUle8EQH4aCLpNnYd0um9YqmWPR2ntaArwqVf4mRS6Fokk%252bBDno2OMw%252d%252d&fich=da9dd9bf-f963-455d-8df0-62fe720ac443.pdf&Inline=true>

³⁶ LOI n° 2024-449 du 21 mai 2024 visant à sécuriser et à réguler l'espace numérique. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFSCSTA000049563369>

³⁷ Protéger les mineurs des risques des réseaux sociaux. URL: <https://www.senat.fr/leg/pp125-469.html> ; Protection des mineurs en ligne par le contrôle de l'âge : comment aller plus loin ? URL: https://www.conseil-ia-numerique.fr/files/users/user18317/Protection%20des%20mineurs%20en%20ligne%20par%20le%20contro%CC%82le%20de%20l'age_Comment%20aller%20plus%20loin.pdf

	<p>перевірка документів); відповідальність: соціальні мережі (TikTok, Instagram, Snapchat тощо) зобов'язані дотримуватися цих зобов'язань під загрозою санкцій, враховуючи доведені ризики для психічного здоров'я та розвитку дітей; відповідність положенням DSA.</p> <p>Очікуване набрання чинності Законом: 1 вересня 2026 року (на початку навчального року).</p>
--	--

Моделі правового регулювання безпеки дітей в інтернеті (на основі досвіду законодавчого регулювання безпеки дітей в онлайн-просторі в інших державах світу).

Незважаючи на триваючий процес формування національного законодавства державами-членами ЄС, обов'язковість верифікації віку та інші критерії свідчать про формування нормативної моделі регулювання безпеки дітей в онлайн-просторі у цих державах. Така модель є домінуючою у світі та має підвиди: ліберальна (ЄС), консервативна (Австралія, Туреччина), помірковано-консервативна або змішана (Бразилія).

Австралійська модель правового регулювання безпеки дітей в інтернеті вважається консервативною та жорсткою, вона базується на забороні доступу дітей до 16 років до більшості соціальних мереж.

Основною метою ухвалення Закону про внесення поправок до Закону про безпеку в інтернеті (щодо мінімального віку для соціальних мереж) 2024 року³⁸ визначено врегулювання відповідальності постачальників послуг соціальних мереж, які не вживають розумних заходів, щоб запобігти створенню облікового запису (*account*) на їх сервісах неповнолітніми особами віком до 16 років (користувачі з віковими обмеженнями)*. Такій віковій категорії осіб дозволено переглядати контент без авторизації, якщо платформа підтримує гостьовий режим з обмеженими функціями.

Уряду надано право визначати (із можливістю доповнення переліку), які платформи соціальних мереж повинні заборонити для користувачів із віковими обмеженнями створювати облікові записи. Наразі до таких соціальних мереж віднесено: Facebook, Instagram, Reddit, Snapchat, TikTok, X (Twitter), Threads, Twitch, Kick та YouTube. Онлайн-ігри та месенджери не були включені до цього переліку. Однак, месенджери з функціями, схожими до соціальних мереж (дозволяють користувачам взаємодіяти більше, ніж обмін повідомленнями), можуть бути включені Урядом до сервісів з віковими обмеженнями, якщо доступ до них здійснюється через облікові записи соціальних мереж із віковими обмеженнями.

До списку платформ, на які обмеження щодо віку не поширюються, віднесено: Discord, GitHub, LEGO Play, Roblox, Steam і Steam Chat, Google

³⁸ Online Safety Amendment (Social Media Minimum Age) Bill 2024. URL: https://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Chamber_documents/HoR/Divisions/details?id=2396

* Законодавчі положення заборонили реєстрацію акаунтів дітей віком до 16 років. На дату ухвалення Закону в Австралії 95 % дітей віком 10–15 років вже мали акаунти у соцмережах. Платформи зобов'язали видалити ці облікові записи. Із грудня 2025 року цей сегмент більше не монетизується, що має суттєві фінансові наслідки для платформ.

Classroom, Messenger, WhatsApp та YouTube Kids, оскільки їх основною функцією є освіта³⁹.

Особливістю австралійської моделі правового регулювання доступу дітей до соціальних мереж є норми, що забезпечують посилений централізований контроль за дотриманням вимог законодавства постачальниками послуг соціальних мереж. Із цією метою у Законі про безпеку в інтернеті (Online Safety Act 2021)⁴⁰ (далі – Закон про онлайн-безпеку) врегульовано додаткові повноваження щодо захисту дітей у цифровому середовищі незалежного національного регулятора з безпеки в інтернеті – Офісу комісара з електронної безпеки (Office of the eSafety Commissioner, eSafety). Функції eSafety було розширено в частині захисту від цькування в мережі (кібербулінгу), видалення незаконного та шкідливого контенту, забезпечення освітніх програм із цифрової грамотності тощо⁴¹. Також eSafety відповідає за моніторинг впровадження сервісами базових очікувань щодо онлайн-безпеки⁴². Комісаром з електронної безпеки затверджуються кодекси та стандарти онлайн-безпеки двох категорій: щодо незаконних матеріалів та щодо матеріалів із віковими обмеженнями, – які є обов'язковими для всіх електронних сервісів.

Також на запит уряду представниками технологічної індустрії були розроблені кодекси, спрямовані, серед іншого, на захист дітей від доступу до законного, але шкідливого для їхнього віку контенту. Станом на 2026 рік затверджено шість кодексів і два стандарти (щодо незаконних матеріалів, які містять положення про онлайн-матеріали «класу 1A» та «класу 1B», і вимагають від постачальників вживати проактивні заходи для зменшення доступності серйозно шкідливого онлайн-контенту)⁴³ та дев'ять кодексів (щодо матеріалів із віковими обмеженнями за секторами онлайн-індустрії) (Рис. 7, 8):

³⁹ Which platforms are age-restricted? URL: <https://www.esafety.gov.au/about-us/industry-regulation/social-media-age-restrictions/which-platforms-are-age-restricted>

⁴⁰ Online Safety Act 2021 (Compilation date: 11 December 2024). URL: <https://www.legislation.gov.au/C2021A00076/latest/text>

⁴¹ Staying safe and secure. URL: <https://www.esafety.gov.au/>

⁴² Basic Online Safety Expectations Regulatory Guidance. February 2026. URL: <https://www.esafety.gov.au/sites/default/files/2026-02/Basic-Online-Safety-Expectations-regulatory-guidance-February-2026.pdf?v=1778570315129>

⁴³ Online Safety Codes and Standards. URL: <https://www.esafety.gov.au/industry/codes>

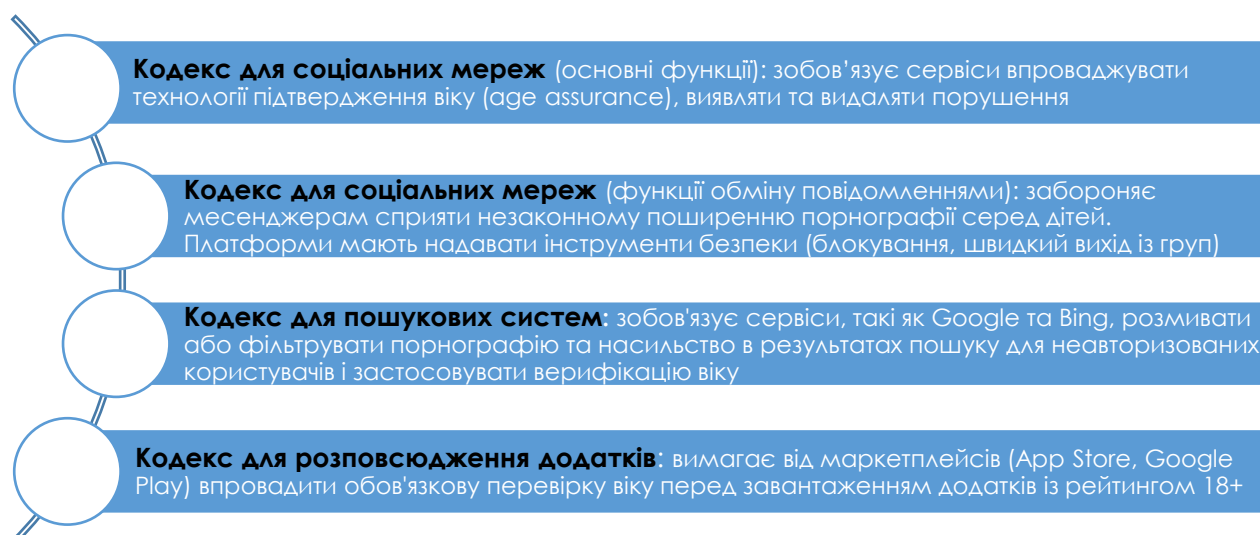

Рис. 7.

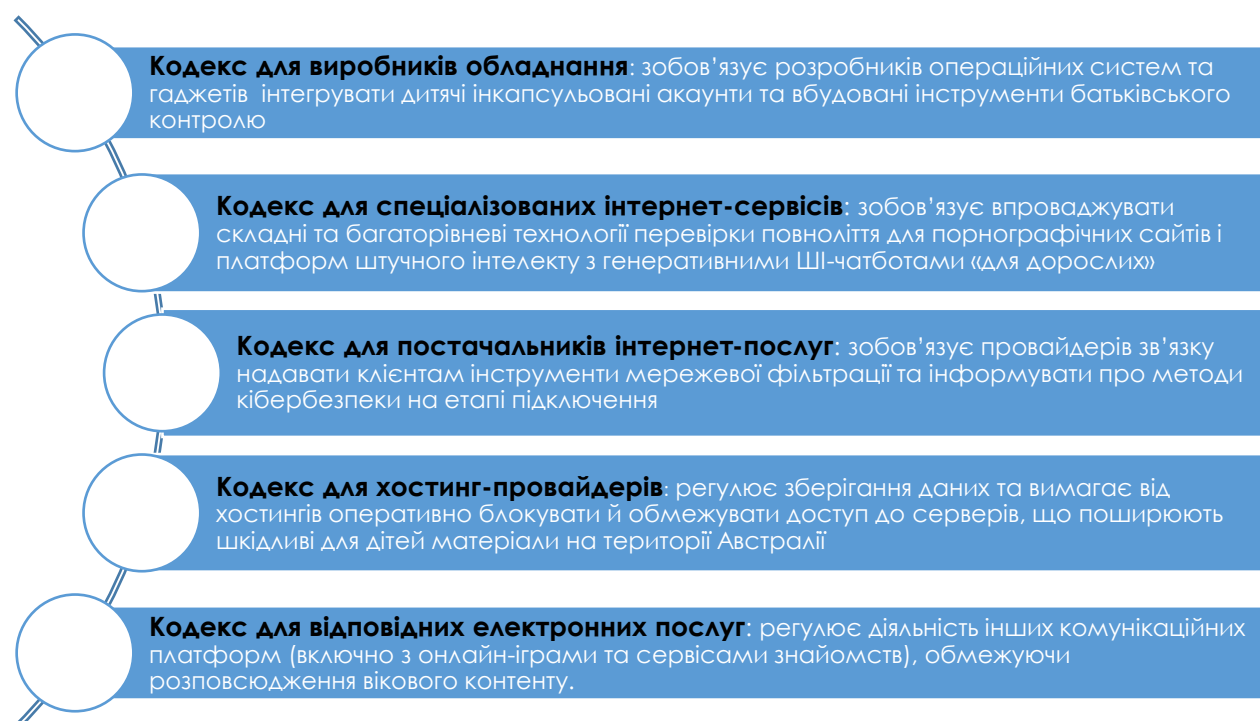

Рис. 8.

Розробка та впровадження механізмів верифікації віку сервісами стали основним завданням, на вирішення якого була спрямована державна політика Австралії. На відміну від європейського підходу (ліберальної моделі правового регулювання), який базується на врахуванні «масштабу платформи» та відповідно до якого найжорсткіші вимоги висуваються для дуже великих онлайн-платформ (VLOP), Закон про онлайн-безпеку визначає, що вікові обмеження застосовуються до платформ соціальних мереж, які відповідають таким критеріям: єдина або переважна мета сервісу (платформи) полягає у тому, щоб забезпечити онлайн-соціальну взаємодію між двома або більше кінцевими користувачами; сервіс дозволяє кінцевим користувачам зв'язуватися з деякими або всіма іншими кінцевими користувачами; сервіс дозволяє кінцевим користувачам публікувати матеріали на платформі; сервіс має «функцію

рекомендації» (безкінечна стрічка, лайки, зникаючі історії) та/або «функцію авторизації»; матеріали сервісу доступні або доставляються кінцевим користувачам.

Це загальні критерії. У Керівних принципах щодо мінімального віку для використання соціальних мереж 2025 року (з поправками 2026 року)⁴⁴ вони конкретизовані для застосування на практиці Урядом щодо визначення «статусу платформи». Однак, законодавче врегулювання загальних критеріїв дозволяє сервісам (що не визначені в урядовому переліку соціальних мереж як такі, що повинні заборонити для користувачів із віковими обмеженнями створювати облікові записи) самостійно визначитися з необхідністю запровадження механізмів верифікації віку (принцип «самовизначення та контролю»). У разі відповідності сервісу загальним критеріям та ігнорування вимог вжиття «розумних заходів» через технології перевірки віку, на постачальників послуг соціальних мереж накладаються штрафи у розмірі до 30 000 штрафних одиниць (для фізичних осіб, розділ 63D Закону про онлайн-безпеку) та до 150 000 штрафних одиниць (для юридичних осіб, розділ 63N Закону про онлайн-безпеку). Наразі це до 49,5 мільйонів австралійських доларів за кожне зафіксоване порушення. Доказовий тягар щодо вжиття «розумних заходів» покладається на постачальника послуг соціальних мереж.

Переможець урядового тендеру компанія Age Check Certification Scheme (ACCS)^{**} провела у 2025 році масштабне тестування понад 60 технологій від 48 постачальників, включаючи біометричне оцінювання віку на основі фізичних особливостей обличчя, рухів рук (Age Inference); перевірку віку на підставі цифрових посвідчень або інших офіційних документів та AI-висновку про вік (використання ШІ для оцінки наявної інформації для визначення віку користувача). За результатами тестування був опублікований фінальний звіт про ефективність технологій верифікації та оцінки віку для захисту дітей від шкідливого контенту⁴⁵. Хоча Закон про онлайн-безпеку не містить обов'язку платформ встановлювати конкретне технічне рішення для верифікації віку, соціальні мережі з віковими обмеженнями повинні самостійно вжити такі розумні заходи, з урахуванням інформації, що міститься у звіті про ефективність технологій верифікації віку та оцінки контенту.

Найбільш застосовними методами перевірки у 2026 році в Австралії є: цифрова ідентифікація (Digital ID) із використанням державного застосунку My ID, що інтегрується з банками та ритейлерами для миттєвого підтвердження віку особи; перевірка інших документів (через державні бази даних) або банківської картки (як непрямий доказ повноліття); поведінковий ШІ (Age Inference); батьківське підтвердження (Vouching) через верифікований обліковий запис; використання послуг стороннього провайдера (Yoti та ін.), які вже мають

⁴⁴ Social Media Minimum Age Regulatory Guidance. URL: <https://www.esafety.gov.au/sites/default/files/2025-09/eSafety-SMMA-Regulatory-Guidance.pdf?v=1778501173852>

^{**} Age Check Certification Scheme (ACCS) – британська компанія та незалежний сертифікаційний орган тестування технологій підтвердження віку.

⁴⁵ Age Assurance Technology Trial – Final Report. URL: <https://www.infrastructure.gov.au/department/media/publications/age-assurance-technology-trial-final-report>

підтвержені дані користувача⁴⁶. Водночас постачальники послуг соціальних мереж із віковими обмеженнями зобов'язані дотримуватися правила, згідно з яким посвідчення особи або інший документ (передбачений розділом 9 Закону про цифрову ідентифікацію 2024 року⁴⁷) не може бути єдиним (у значенні достатнім) заходом дотримання вимог щодо верифікації віку.

Захист прав дітей в онлайн-просторі. Будь-яка персональна інформація, зібрана з метою перевірки віку та неправильно використана або розкрита для будь-яких інших цілей без згоди особи, або не знищена після її використання для досягнення цілей, вважається втручанням у приватне життя особи (розділ 63F Закону про конфіденційність 1988 року⁴⁸).

Дев'ять кодексів щодо матеріалів із віковими обмеженнями містять норми, згідно з якими постачальники послуг мають вживати заходів для запобігання доступу дітей до матеріалів, невідповідних віку, серед яких: онлайн-порнографія, матеріали з насильством високого ступеня тяжкості та матеріали, що завдають особі шкоди (пропаганда чи навчання самогубству або самопошкодженню, розладам харчової поведінки). Заборонені профілювання та таргетована реклама для дітей, а також з метою захисту ментального здоров'я – повне обмеження доступу до комерційних акаунтів.

До інструментів захисту прав дитини в онлайн-просторі належать спеціально розроблені та затверджені Комісаром eSafety схеми скарг користувачів – офіційні державні програми, за допомогою яких особи вимагають видалення шкідливого контенту. У такий спосіб створено цілісну систему (Рис. 9):

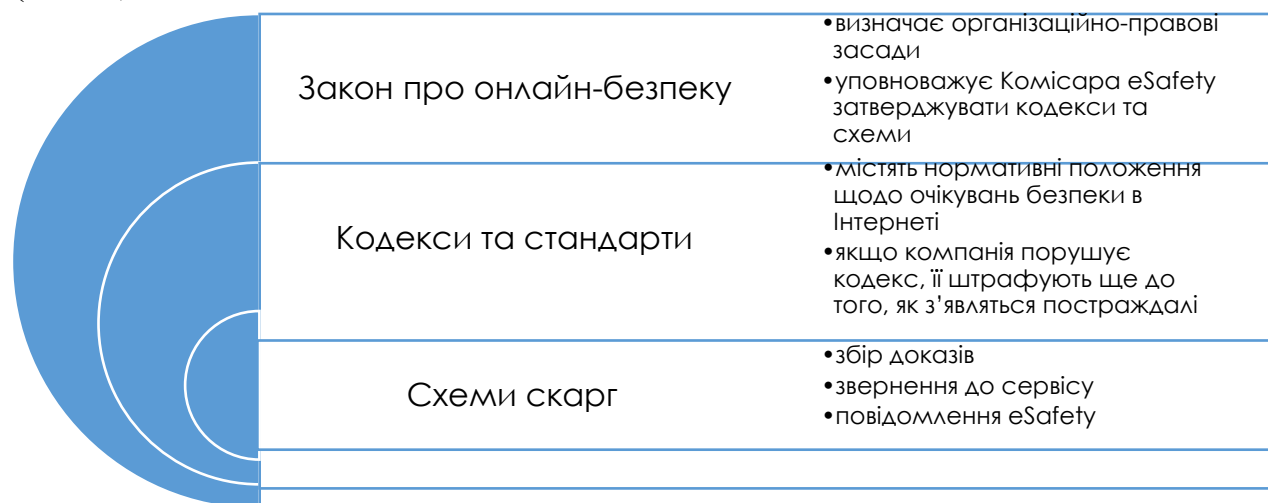

Рис. 9.

Так, щоб забезпечити захист дітей, які зазнають цькування в онлайн-просторі, зокрема в соціальних мережах, розроблено *Cyberbullying Scheme*⁴⁹ – схема скарг для захисту дітей від цькування. Схема передбачає такий алгоритм дій (Рис. 10):

⁴⁶ Age Assurance Technology Trial. URL: <https://ageassurance.com.au/report/>

⁴⁷ Digital ID Bill 2024. URL: https://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Bills_LEGislation/Bills_Search_Results/Result?bId=s1404

⁴⁸ Privacy Act 1988. URL: <https://www.legislation.gov.au/C2004A03712/latest/text>

⁴⁹ Cyberbullying Scheme Regulatory Guidance Updated. January 2025 eSC RG 1. URL: https://www.esafety.gov.au/sites/default/files/2025-01/Cyberbullying-Scheme-Regulatory-Guidance-Updated-January2025_0.pdf?v=1778570315129

Рис. 10.

Таким чином, основним у моделі правового регулювання в Австралії безпеки дітей в онлайн-просторі є акцент на впровадженні технологій перевірки віку та контенту, а також посиленій централізованій контролі за сервісами. Концептуальною відмінністю цієї моделі правового регулювання є відсутність інституту згоди батьків (законних представників) на обробку інформації як елементу доступу до соціальних мереж. Таку згоду надає безпосередньо сама особа при досягненні 16 років. Батьки не можуть надавати дозвіл на обхід цього правила. Згода батьків залишається тільки для месенджерів, освітніх та деяких ігрових платформ (за потреби).

Батьки не несуть відповідальності та не сплачують штрафів за неконтрольований доступ дитини до платформи або споживання дитиною шкідливого контенту. Виключення становить цивільна відповідальність батьків за недбалість нагляд, у разі вчинення їх дитиною булінгу, за обставин, що вони мали можливість це зупинити.

Соціальні мережі мають передбачати кілька рівнів перевірки віку. Щоправда, платформи отримали право самостійно визначати прийнятну похибку в алгоритмах.

Недоліки моделі регулювання. Навіть уряд Австралії не очікує абсолютної ефективності виконання Закону про онлайн-безпеку в частині виконання платформами «розумних заходів». Регулятор контролюватиме дійсне застосування таких заходів та аналізуватиме ефективність застосованих технологій щодо верифікації віку та безпечного контенту.

Повна заборона соціальних мереж для осіб віком до 16 років може створити ризики масового пошуку менш контрольованих соціальних мереж. Більш того, використання віртуальних приватних мереж (VPN) для доступу до цих сервісів залишається законним в Австралії, що дозволяє вдавати, що користувач знаходиться за межами Австралії⁵⁰.

Окрім того, підвищеними є ризики порушення конфіденційності інформації, які створює комплексна перевірка віку.

⁵⁰ VPNs, 'old man' masks, and AI: The holes in the social media ban and their fixes. URL: <https://www.abc.net.au/news/2025-10-02/social-media-ban-vpns-masks-age-checks-disguises/105836134>

Існує також ризик порушення принципів соціальної інклюзії через використання методів поведінкового аналізу для ідентифікації, зокрема, користувачів з обмеженими можливостями.

Бразильська модель правового регулювання безпеки дітей в онлайн-просторі належить до помірковано-консервативної (змішаної), яка поєднує європейський підхід безпечного проектування систем (*Safety-by-Design*) (ліберальний підхід) та суворі заборони щодо доступу дітей до соціальних мереж на рівні держави (консервативний підхід).

У березні 2026 року набув чинності Закон про безпеку дітей в інтернеті (*Digital ECA* № 15.211/2025), відомий як Цифровий статут дітей та підлітків (далі – Закон), що передбачає комплексний захист неповнолітніх в онлайн-просторі та встановлює правила для цифрових платформ, онлайн-сервісів і розробників додатків щодо безпеки дітей у цифровій екосистемі Бразилії, із вимогами, зосередженими на конфіденційності та благополуччі користувачів віком до 18 років⁵¹. Закон поширюється на будь-який продукт або послуги інформаційних технологій, що орієнтовані на дітей та підлітків або ймовірно доступні (*acesso provável*) їм, незалежно від місця розташування розробника чи оператора.

Врегульовано нові вимоги до онлайн-платформ, зокрема щодо поступового впровадження надійних систем перевірки віку (вікової групи користувача), зі зміною механізмів верифікації, заснованих виключно на самодекларації. Мета нових вимог – запобігання доступу дітей до контенту та послуг, невідповідних їхній віковій групі, таких як: порнографія, азартні ігри або заборонені продукти. Передбачена обов'язковість перевірки віку через офіційні документи або біометричні дані, у тому числі розпізнавання обличчя, а також можливість надання стороннім інтернет-додаткам через безпечний і приватний інтерфейс програмування (API) цифрових сигналів про підтверджений вік користувача.

Закон передбачає обов'язок постачальників послуг повідомляти правоохоронні органи про випадки та негайно видаляти контент, що вказує на сексуальну експлуатацію, грумінг або інші форми насильства щодо дітей, виявлені на їхніх платформах. Окрім того, компанії повинні мати юридичного представника в Бразилії для забезпечення ефективного застосування закону, комунікації з владою та дотримання вимог, пов'язаних із захистом дітей в онлайн-просторі⁵².

Законом установлено, що захист дітей має бути впроваджений на етапі проектування цифрових продуктів – від дизайну платформи до механізмів модерації та безпеки. Окрім того, визначені технічні зобов'язання для операційних систем (Android, iOS) та застосунків (App Store, Google Play).

На відміну від австралійської моделі правового регулювання, користувачам віком від 12 до 16 років дозволено створювати акаунти, які в обов'язковому порядку необхідно технічно зв'язати з акаунтом батьків або

⁵¹ LEI Nº 15.211, DE 17 DE SETEMBRO DE 2025. Estatuto Digital da Criança e do Adolescente (2025). URL: <https://www2.camara.leg.br/legin/fed/lei/2025/lei-15211-17-setembro-2025-797997-norma-pl.html>

⁵² Brazil launches landmark child-safety framework for the digital age. URL: <https://www.gov.br/planalto/en/latest-news/2026/03/brazil-establishes-regulatory-framework-to-protect-children-and-adolescents-online>

опікунів. Таким чином, облікові записи дітей віком до 16 років повинні бути пов'язані з обліковими записами батьків або опікунів. Платформи соціальних мереж можуть вимагати від батьків або опікунів підтвердження особи батьків щодо облікових записів, які, як підозрюється, належать дітям без їх відома, а зібрані дані використовувати виключно для перевірки віку.

Постачальники послуг повинні пропонувати батькам або опікунам функціонал для активного налаштування батьківського контролю та блокування контенту; передбачено надання технічних можливостей через інтерфейси застосунків (API) блокувати переписки дітей з незнайомцями, обмежувати грошові перекази та контролювати час перебування дитини в мережі⁵³.

Закон врегульовує не тільки обов'язок постачальників послуг запроваджувати надійні системи перевірки віку, а й інші обмеження та заборони (Рис. 11):

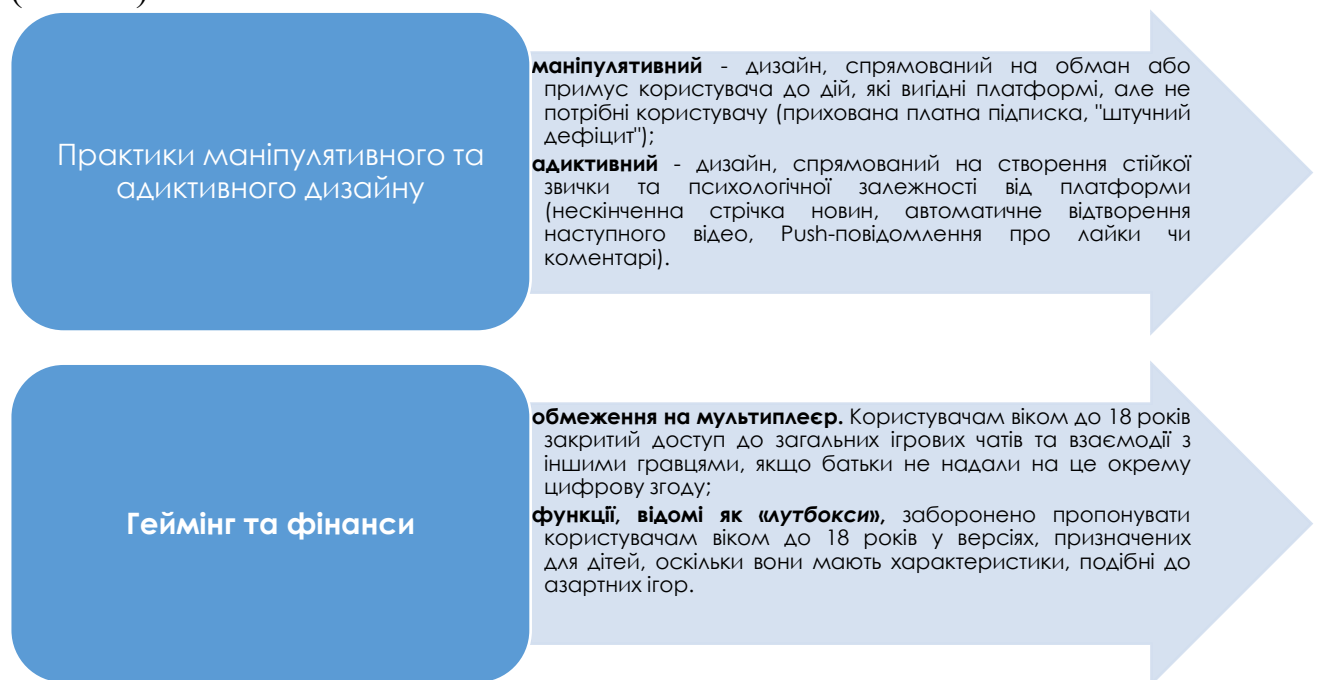

Рис. 11.

Заборонені також механізми, розроблені для заохочення компульсивного використання додатків або ускладнення закриття облікових записів та зміни налаштувань конфіденційності; збір поведінкових та емоційних даних дітей для показу їм реклами фінансових продуктів, платних сервісів чи віртуальних товарів. Додатково Закон забороняє використання гаджетів у початкових та середніх школах для будь-яких цілей, включно з мобільними іграми під час перерв.

Для забезпечення контролю за виконанням Закону створено Національний центр захисту дітей та підлітків у Бразилії⁵⁴ (далі – Центр) – спеціалізований державний орган у структурі Федеральної поліції Бразилії. Основними функціями Центру є узагальнення інформації та пришвидшення обробки повідомлень про правопорушення проти дітей в інтернеті, включаючи

⁵³ Brazil's Age Verification Law. URL: <https://avpassociation.com/brazils-age-verification-law/>

⁵⁴ Presidência da República. Casa Civil. Secretaria Especial para Assuntos Jurídicos : DECRETO Nº 12.622, DE 17 DE SETEMBRO DE 2025. URL: https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/_ato2023-2026/2025/decreto/d12622.htm

сексуальну експлуатацію, кібербулінг, фінансовий шантаж («сексторшн») та генерацію дитячих дипфейків, що подаються, у тому числі, постачальниками цифрових продуктів і послуг. Центр функціонуватиме за принципом єдиного вікна. На базі Центру буде розгорнуто Інтегровану оперативну групу для об'єднання зусиль кіберполіції, прокурорів та правозахисників для миттєвого блокування незаконного та шкідливого контенту, а також координації дій з поліцейськими органами для боротьби з цифровими злочинами, такими як сексуальна експлуатація дітей, підбурювання до насильства, самопошкодження, самогубства. Механізми забезпечення контролю Центром ще не оприлюднені. Передбачається тісна інтеграція з міжнародними моніторинговими мережами⁵⁵.

Указом Президента оновлено Декрет про Національний орган із захисту даних (ANPD)⁵⁶, яким на цей державний орган покладено функцію контролю за дотриманням онлайн-платформами технічних аспектів Закону, зокрема нагляд за впровадженням та забезпеченням відповідності впроваджених ними рішень нормам Загального закону про захист даних (LGPD).

Окрім того, уряд Бразилії надав грант у розмірі 100 мільйонів бразильських реалів для Агентства з фінансування досліджень та проєктів афілійованого з Міністерством науки, технологій та інновацій, для підтримки розробки технологічних рішень і програм на основі ШІ, спрямованих на захист дітей та підлітків в онлайн-просторі.

Турецьку модель правового регулювання безпеки дітей в онлайн-просторі слід також віднести до консервативної. 24 квітня 2026 року парламент ухвалив Закон № 7578 про внесення змін до Закону про соціальні послуги та деяких інших законів⁵⁷. Його положеннями внесено зміни до Закону № 5651 про регулювання публікацій в інтернеті та боротьбу зі злочинами, що вчиняються через такі публікації (далі – Закон про інтернет). Відповідно до змін провайдеру соціальної мережі заборонено надавати послуги дітям, які не досягли 15-річного віку, передбачено обов'язок вжити необхідних заходів щодо перевірки віку. Окрім того, постачальник соціальної мережі вживатиме необхідних заходів для надання диференційованих послуг, спеціально розроблених для дітей віком від 15 до 18 років. Всі заходи, вжиті на виконання цих зобов'язань, мають бути опубліковані на вебсайті постачальника послуг. До обов'язків віднесено надання чітких, зрозумілих і зручних інструментів батьківського контролю (керування налаштуванням акаунта, моніторинг часу, підтвердження платних транзакцій)⁵⁸.

Ігрові платформи зобов'язані забезпечити належне визначення вікового рейтингу ігор, перш ніж вони стануть доступними для користувачів. Доступ дітям до 15 років дозволяється виключно до тих онлайн-ігор, які пройшли державну сертифікацію. Ігри без рейтингу можуть пропонуватися лише старшій

⁵⁵ Governo cria centro ligado à PF para proteção de criança e adolescente. URL: <https://agenciabrasil.ebc.com.br/direitos-humanos/noticia/2026-03/governo-cria-centro-ligado-pf-para-protECAo-de-crianca-e-adolescente>

⁵⁶ Legislação Informatizada - DECRETO Nº 12.880, DE 18 DE MARÇO DE 2026 - Publicação Original. URL: <https://www2.camara.leg.br/legin/fed/decret/2026/decreto-12880-18-marco-2026-798813-publicacaooriginal-178481-pe.html>

⁵⁷ SOSYAL HİZMETLER KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN. URL: <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y4/KanunMetni/9bf93173-7648-4771-ab36-0e45666c423d.htm>

⁵⁸ Türkiye's amends Internet Law with new framework for digital game platforms and enhanced obligations for social network providers. URL: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=902e729f-620c-429b-95a7-37a4c4f80521>

вікової категорії дітей, а платформи повинні видаляти контент, який не відповідає чинним вимогам щодо вікового рейтингу. Порядок забезпечення системи вікового рейтингу буде передбачений підзаконним нормативно-правовим актом, ухваленим Управлінням інформаційно-комунікаційних технологій (ІСТА)⁵⁹.

Для постачальників соціальних мереж передбачені зобов'язання впровадити систему перевірки віку та вжити всіх необхідних для цього технічних та адміністративних заходів. Із цією метою підготовлено законопроєкт, яким передбачається здійснювати перевірку через електронне урядування під час входу в соціальні мережі. Це вимагатиме від користувачів попереднього підтвердження своєї особи та віку в системі електронного урядування для можливості створення акаунта. Уряд Туреччини досяг угоди з компаніями соціальних мереж, згідно з якою всі громадяни Туреччини повинні будуть підтвердити свою особу через електронне урядування для створення та використання облікових записів у соціальних мережах⁶⁰.

Згідно з поки що чинною редакцією Закону про інтернет провайдери соціальних мереж із більш ніж мільйоном щоденних переглядів у Туреччині зобов'язані відповідати протягом 48 годин на звернення користувачів, що стосуються шкідливого та небезпечного контенту. Із внесенням змін, зобов'язання відповідати на звернення поширюватиметься на всі заявки, подані відповідно до Закону про інтернет користувачами цих платформ.

Щодо видалення контенту, провайдери соціальних мереж із більш ніж десятьма мільйонами щоденних переглядів у Туреччині повинні негайно та протягом однієї години з моменту повідомлення виконувати рішення ІСТА про видалення контенту або блокування доступу. Крім того, провайдери повинні вжити всіх необхідних заходів для запобігання повторній публікації контенту, на який поширюються такі рішення. Скорочено строк (не більше 15 днів) реагування на запити про інформацію та документи від ІСТА.

Невиконання зобов'язань згідно із Законом про інтернет, включаючи тих, що стосуються захисту дітей, рекламної практики та повторної публікації контенту, призведе до адміністративних штрафів у розмірі до 3 % від світового обороту відповідного постачальника соціальної мережі за попередній календарний рік.

Також передбачається поступовий механізм стягнення штрафів за несплату адміністративних штрафів. Як перший крок, платникам податків – резидентам Туреччини буде заборонено розміщувати рекламу у відповідного провайдера соціальної мережі. Подальше недотримання вимог призведе до поступових обмежень пропускної здатності інтернет-трафіку.

Ризики. Можливість реалізації низки положень Закону, у тому числі щодо заборони соціальних мереж дітям до 15 років, на думку фахівців, сумнівна, оскільки не запропоновано технічних інструментів верифікації. Пропозиція

⁵⁹ 2813 Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun Kuruluşuna İlişkin Kanun. URL: <https://www.lexpera.com.tr/mevzuat/kanunlar/bilgi-teknolojileri-ve-iletisim-kurumunun-kurulusuna-iliskin-kanun-2813>

⁶⁰ Turkish Parliament Adopts Law Banning Social Media for Children Under 15. URL: <https://balkaninsight.com/2026/04/23/turkish-parliament-adopts-law-banning-social-media-for-children-under-15/bi/>

верифікації особи через електронне врядування для створення акаунта в соціальних мережах розцінюється як обмеження свободи слова.

Висновки

У світовій практиці розрізняють декілька моделей регулювання безпеки дітей в онлайн-просторі, які різняться за функціями й повноваженнями держави та інших стейкхолдерів у створенні безпечного онлайн-простору для неповнолітніх: нормативна, ринкова (або саморегульована), гібридна (комбінована) та соціальна (або цифрової грамотності). Звичайно, такий поділ є умовним. Кожна модель використовує схожі способи забезпечення балансу між безпекою та приватністю, але має відмінності у визначенні меж юридичної відповідальності, розподілу фінансового та адміністративного тягаря, способів реагування на проблеми тощо. В межах однієї моделі можуть існувати принципові відмінності. Так, нормативна модель, яка є домінуючою у світі, має підвиди: ліберальна (ЄС та держави-члени ЄС), консервативна (Австралія, Туреччина), помірковано-консервативна (Бразилія).

Основними актами зобов'язальної дії в ЄС є Регламент Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2022/2065 від 19 жовтня 2022 року про єдиний ринок цифрових послуг і внесення змін до Директиви 2000/31/ЄС та Регламент (ЄС) 2016/679 Європейського Парламенту та Ради від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, а також про скасування Директиви 95/46/ЄС.

Загальна концепція першого із згаданих документів ґрунтується на ризик-орієнтованому та пропорційному підході до регулювання діяльності онлайн-платформ, який поширюється на безпеку дітей в онлайн-просторі. Акцент спеціальних положень згаданого Регламенту відносно безпеки дітей зосереджено на встановленні відповідальності онлайн-платформ, яка повинна забезпечуватися такими діями: регулярний моніторинг дизайну, алгоритмів та впровадження заходів для пом'якшення негативних наслідків у разі виявлених ризиків; наявність захисних налаштувань з автоматичною активацією (Safety by design); автоматичне вимкнення автовідтворення відео та push-повідомлень, що викликають залежність; заборона таргетованої реклами. Онлайн-платформи зобов'язані впроваджувати заходи безпеки, які відповідають рівню загрози та масштабу їх послуг. Основна відповідальність за безпеку дітей в інтернет-просторі покладена на онлайн-платформи, які зобов'язані впроваджувати суворі заходи захисту, оцінювати ризики та розробляти безпечні продукти для неповнолітніх.

Зобов'язальний характер щодо безпеки дітей в інтернет-просторі мають норми Регламенту (ЄС) 2016/679 Європейського Парламенту та Ради від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, а також про скасування Директиви 95/46/ЄС. Відповідно до його положень загальний вік цифрової згоди на рівні 16 років може зменшуватися у національному законодавстві кожної держави-члена ЄС, але не може бути нижчим 13 років.

Незважаючи на зобов'язальний характер згаданих актів, актуальною залишається проблема формального чи недобросовісного підходу онлайн-

платформ до виконання зобов'язальних приписів щодо перевірки віку користувачів. За таких умов захист та безпека дітей в онлайн-середовищі в ЄС перебувають на етапі радикальних змін. ЄК впроваджує нові технологічні рішення для верифікації користувачів і розробляє гармонізований та уніфікований підхід до перевірки віку для доступу до соціальних мереж з метою практичного впровадження в усіх державах-членах. Основною метою таких ініціатив є забезпечення послідовного, безпечного, такого, що гарантує збереження конфіденційності, та зручного для користувача механізму перевірки віку, який можна легко інтегрувати в широкий спектр цифрових сервісів по всьому ЄС. Попри те, що такі ініціативи мають рекомендаційний (а не імперативний) характер і не вирішують абсолютно всі проблеми (наприклад, пов'язані зі складними алгоритмами рекомендацій), вони окреслюють для онлайн-платформ чіткі критерії подальшого розвитку безпекового напрямку їх діяльності.

Щодо суб'єктів, відповідальних за безпеку дітей в інтернет-просторі на рівні ЄС, умовно їх можна представити таким чином (Рис. 12):

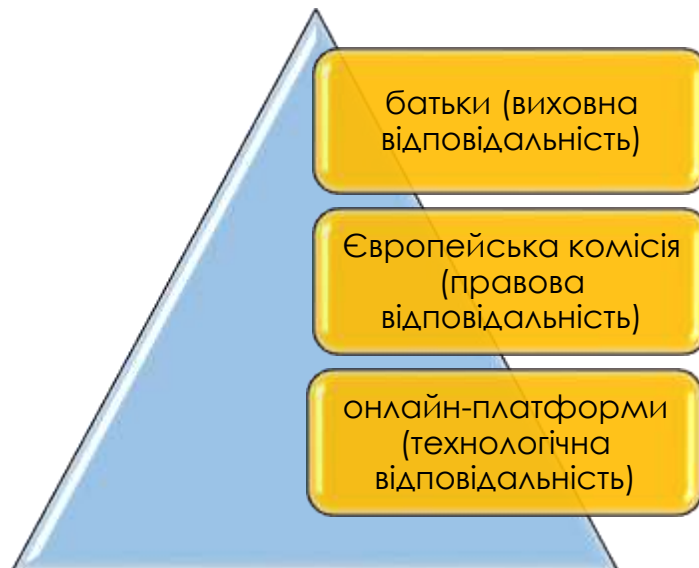

Рис. 12.

Базову ланку складають онлайн-платформи, які мають найбільше технічних можливостей для покращення безпекових заходів. Фокус їх відповідальності зосереджується на зобов'язанні забезпечити високий рівень приватності та безпеки для неповнолітніх за замовчуванням, зокрема безпечність алгоритмів, дизайну, модерацію контенту та створення зрозумілих та ефективних інструментів батьківського контролю. Зі свого боку, ЄК як ключовий регулятор у сфері цифрових послуг на рівні ЄС відповідальна за створення таких рамок правового поля, де права дитини є пріоритетнішими за прибуток корпорацій. До її компетенції належить встановлення регуляторних правил, нагляд і контроль (у тому числі, санкційна політика) за діяльністю дуже великих онлайн-платформ щодо дотримання вимог законодавства стосовно безпеки дітей в онлайн-просторі. Батьки, хоча не є прямими суб'єктами юридичної відповідальності (кримінальної чи адміністративної) за онлайн-

активність дітей, відповідальні за формування їхньої належної поведінки в онлайн-просторі.

Підходи національних політик і тенденції законодавства держав-членів ЄС щодо безпеки дітей в інтернет-просторі відповідають загальному вектору політики ЄС та базуються на посиленні регулювання діяльності онлайн-платформ, впровадженні законодавчих механізмів обмеження та перевірки віку й захисті ментального здоров'я дітей та молоді.

Парламенти та уряди *Австрії, Данії, Греції, Іспанії, Італії, Польщі, Португалії, Франції* демонструють спільний тренд боротьби з тотальною залежністю дітей від соціальних мереж, протидії кібербулінгу та іншим формам насильства та маніпулятивних впливів, що здійснюються за допомогою цифрових технологій, шляхом розроблення правових механізмів посилення відповідальності онлайн-платформ та встановлення національних вікових обмежень вільного доступу дітей до соціальних мереж.

У деяких державах-членах ЄС реалізація ініціатив щодо встановлення національних вікових обмежень вільного доступу дітей до соціальних мереж на законодавчому рівні перебуває на стадії узгоджених політичних рішень (*Австрія, Данія, Польща*), а в інших (*Греція, Іспанія, Італія, Португалія, Франція*) – втілена шляхом розробки законодавчих ініціатив, які знаходяться на різних стадіях законодавчого процесу. Зокрема, у *Франції* проєкт Закону щодо захисту неповнолітніх від ризиків, на які вони наражаються через використання соціальних мереж, ухвалений Національними зборами в першому читанні та перебуває на розгляді Сенату, у *Португалії* відповідний закон прийнятий парламентом та очікує набрання чинності, в *Іспанії* та *Італії* такі законопроекти підготовлено до парламентських слухань.

Аналіз змісту наявних ініціатив свідчить про спільність підходів у державах-членах ЄС щодо досягнення основної мети – захисту ментального здоров'я дітей, які включають (*Рис. 13*):

встановлення чітких вікових обмежень та верифікація віку

- законодавчі положення щодо встановлення та перевірки мінімального віку дітей для самостійного користування соціальними мережами, тобто самостійного створення облікового запису (акаунту), який ідентифікує особу, надає доступ до онлайн-сервісів та синхронізує дані між різними пристроями, забезпечуючи персоналізацію;

посилення відповідальності онлайн-платформ та батьків

- рекомендації для онлайн-платформ щодо інтегрування офіційної системи верифікації віку, розробленої Європейською Комісією, або встановлення альтернативних систем підтвердження віку;
- зобов'язання для провайдерів онлайн-платформ щодо повного блокування створення акаунтів користувачами, які не досягли встановленого національним законодавцем віку; заборона «стимулюючого та залежного» дизайну (наприклад, вимкнення шкідливих алгоритмів, контроль за рекомендаціями), посилене модерування та протидія кібербулінгу, швидке видалення контенту, заборона таргетованої реклами та профайлінгу;
- зобов'язання для онлайн-платформ надавати батькам функціонал для моніторингу часу та активності дитини з обов'язковим інформуванням дитини про те, що функції батьківського контролю активовані, щоб поважати її право на приватність

Рис. 13.

Відмінності ж виявляються здебільшого в особливостях національних підходів щодо встановлення вікових порогів для самостійного користування дітьми соціальними мережами (Рис. 14):

Рис. 14.

Ефективність законодавчих зусиль держав-членів ЄС, які передбачають обмеження віку доступу дітей до соціальних мереж та верифікацію віку, на сучасному етапі можна оцінювати як потенційно продуктивну. Їх реальна ефективність залежатиме від результативності правозастосування таких положень, а також моніторингу технічних складнощів їх реалізації.

Щодо інших видів моделей регулювання безпеки дітей в онлайн-просторі, то Австралія є провідною юрисдикцією, де верифікація віку є основною вимогою щодо того, як цифрові сервіси керують доступом до контенту та платформ.

Законодавство вимагає від соціальних мереж вжиття розумних заходів для безпеки та захисту дітей в онлайн-просторі. Замість простих текстових вікон «мені є 18 років» вимагається застосування надійних методів верифікації.

Запроваджена в Австралії модель регулювання відображає перехід від гарантій безпеки дітей в онлайн-просторі, заснованих на оцінці ризиків, до заходів зменшення ризику для дітей, шляхом постійного балансування між конфіденційністю та пропорційністю заходів обмеження, а також технічними можливостями забезпечувати цей баланс.

Відповідальність за верифікацію віку повністю лежить на онлайн-платформах та постачальниках послуг, а не на користувачах чи батьках. Закон не зобов'язує встановлення конкретних технічних рішень, сприяючи інноваціям та розвитку в цьому секторі, але національний регулятор наполягає на тому, щоб платформи могли надійно розрізняти користувачів віком до 16 років і старше.

Запроваджена у Бразилії модель правового регулювання радикально змінює для технологічних компаній зобов'язання з дотримання вимог безпеки дітей в онлайн-просторі. Новий закон запроваджує проактивний обов'язок платформ піклуватися про неповнолітніх, замінюючи попередню модель реактивної відповідальності* за Цивільним законом про інтернет (Marco Civil da Internet). Будь-які цифрові сервіси, доступні дітям, включаючи соціальні мережі, ігри, інструменти штучного інтелекту та магазини додатків, повинні дотримуватися принципів безпеки й конфіденційності за замовчуванням.

Окрім прямих заходів захисту, ця модель впроваджує ідею спільної відповідальності між державою, батьками та технологічними компаніями у створенні безпечнішого онлайн-простору. Так, врегульовано спеціальні правила батьківського нагляду в онлайн-просторі. Облікові записи користувачів віком до 16 років мають бути пов'язані з обліковими записами їхніх батьків або опікунів, що дозволяє ретельніше контролювати онлайн-активність дітей та сприяє безпечнішому та відповідальнішому використанню ними сервісів. Також Закон прирівнює сексуалізовані зображення дітей, створені ШІ, до порнографії та вимагає від компаній підтверджувати отримання судового дозволу на монетизацію контенту за участю неповнолітніх.

Ухвалений парламентом Туреччини Закон № 7578 набере чинності 1 листопада 2026 року. Закон запроваджує окремі режими регулювання щодо безпеки дітей для онлайн-ігрових платформ та постачальників соціальних мереж. На ігрові платформи вперше поширено дію Закону про інтернет, що означає нові зобов'язання, включаючи призначення місцевих представників у Туреччині, а також посилені вимоги щодо вікового рейтингу та батьківського контролю.

Враховуючи суворий режим забезпечення дотримання вимог, зокрема адміністративні штрафи та потенційні обмеження пропускнуої здатності, всім онлайн-ігровим платформам і постачальникам соціальних мереж рекомендовано вже зараз впроваджувати зміни для виконання обмежень та заборон. Очікується,

* Модель реактивної відповідальності – спосіб управління, за якого дії та заходи впроваджуються виключно як відповідь на інцидент, проблему або кризу, що вже відбулися. Замість запобігання ризикам, система фокусується на ліквідації їх наслідків після фіксації факту порушення.

що ІСТА підготує технічні й операційні положення щодо дотримання вимог у підзаконних нормативних актах для забезпечення виконання нових норм Закону про інтернет.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*